СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 267. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 15. падолиста, 1923.

VOL. XXXI. — No. 267. — Jersey City, N. J., Thursday, November 15, 1923. — THREE CENTS

ЗНИЖЕННЄ ПОДАТКУ СТАЄ ПЕРШИМ ПИТАННЄМ ПОЛІТИКИ

ВАШІНГТОН, 13. падолиста. — Президент Кулидж дав уповаженння до публичної заяви, що він годиться на плян секретаря (міністра) скарбу обнижити податки, та що він вважає сей плян лишень початком до реформ в тому напрямі.

ЧЛЕНИ КОНҐРЕСУ В СПРАВІ ПОДАТКУ

НЮ ЙОРК, 13. падолиста. — Нюйорська газета „Таймс" віднеслася до всіх членів обох палат конґресу зі запитом про їх опінію (погляд) на проект Мелона щодо обниження доходових податків.

З відповідий показується, що велика більшість конґресменів та сенаторів стоїть на становищи, що таке обниженне податків потрібне.

Противляться тому проектови лишень завзяті прихильники бонуса для жовнірів.

БАНКИРІ ТА ГАЗЕТИ ЗА ПЛЯНОМ МЕЛОНА

ВАШІНГТОН, 13. падолиста. — Відзиви банкирів про проєкт Мелона всі прихильні.

Часописи теж заявляються по більшости за тим проектом.

ПРОТЕСТИ ВЕТЕРАНІВ

ВАШІНГТОН, 13. падолиста. — З ріжних частий Американського Леґіона приходять до уряду протести проти наміреного обниження податків.

Джан Тейлор, віцепрезидент Американського Леґіону, в своїй публичній заяві підняв закид, що секретар скарбу Мелон в своїх обчисленнях, які він подає на доказ потреби своїх податкових реформ, є перекручені. Далі говорить Тейлор, що проект Мелона приносить полекші міліонерам, але не робітникам.

МОСКОВСЬКИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ ЦЕРКОВНИЙ СКАНДАЛ ПЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИМ СУДОМ

НЮ ЙОРК, 13. падолиста. — Нюйорський міський суд розбирав нині позов Івана Кедровського, котрий каже, що він є правним епископом всіх російських православних церков в Америці, але котрого не признає дотеперішний митрополит сеї церкви Платон.

Оборонець пізваного Платона виводив, що міський суд не має ніякого права розбирати такі питання, бо ся справа повинна бути винесена наперед перед державну прокураторію.

Судя признав, що він відай не має права рішати сеї справи, бо, раз, Кедровський покликується на іменованне церковним тілом, яке було установлене большевицьким урядом, не признаним американським урядом, а, по друге, церковна справа се нутрішна справа церкви, яка не належить до міських судів. Остаточно він відложив росправу на 20. падолиста, коли обі сторони мають зявитися з своїми кінцевими арґументами.

КУЛИДЖ ПОСЕРЕДНИКОМ МЕЖИ ДЕРЖАВАМИ

ВАШІНГТОН, 13. падолиста. — Південно-американські републики Перу та Чіле віднеслися до президента Кулиджа з прозьбою, щоби він став їм розємним суддею в справі округів Такни й Аріки, які були предметом спору межи републиками зже яких 30 літ. Недавно відбувся був в тій справі плебісцит (загальне голосованнє народа), але й за нього обі сторони посварилися.

Перуанський та чіленський амбасадори предложили Кулиджови свої виводи.

АҐІТАЦІЯ ЗА НЕДІЛЬНИМ СВЯТКОВАННЄМ

НЮ ЙОРК, 13. падолиста. — Товариство Божого Дня нюйорського стейту починає тепер оживлену аґітацію за ухваленнем законів, забороняючих недільні вистави, гри та театральні представлення.

Товариство каже, що тепер більше людий ходить в неділю до театрів як до церков.

ПИНШО КЛИЧЕ ҐУБЕРНАТОРІВ НА ВУГЛЕВУ КОНФЕРЕНЦІЮ

ГАРИСБУРҐ, Па., 13. падолиста. — Пиншо, ґубернатор стейту Пенсилвенії, вислав до 29 ґубернаторів стейтів, вживаючих твердого вугля, запрошення на конференцію в справі федерального законодавства в користь обниження ціни вугля.

Конференція має відбутися дня 26. падолиста сього року в Гарисбурґу. В своїм запрошенню каже Пиншо, що властителі копалень, котрих він просив полагодити справу добровільно, дали йому до зрозуміння, що се неможливо. Вони навіть противляться обниженню коштів перевозу вугля зелізницею.

2,000 ІМІҐРАНТІВ З РОСІЇ НЕ МОЖЕ ДІСТАТИСЬ ДО АМЕРИКИ

НЮ ЙОРК, 13. падолиста. — Американські іміґраційні урядники ломлять собі голову над тим, в який спосіб допустити до Злучених Держав 2,000 іміґрантів з Росії, що приїхали сюди понад російську іміґрантську квоту.

СУД НАД ҐУБЕРНАТОРОМ

ОКЛАГОМА СИТІ, 13. падолиста. — Нинішний день росправи проти стейтового ґубернатора Волтона був теж посвячений слідству над збиранием приватних фондів для ґубернатора.

Підчас переслухання приватного агента ґубернатора, що тим займався, прийшло до крикливої демонстрації в суді, коли обжаловуюча сторона почала завдавати відкоми питання, що мали на ціли доказати його приналежність до Ку-клукс-кляну підчас війни. Свідок заперечив питання, а суд казав виказати всі питання та відповіди зі судового протоколу.

ШУКАЮТЬ ЗА ЛІКОМ НА ЗАПАЛЕННЄ ЛЕГЕНЬ

БОСТОН, 13. падолиста. — Кількох місцевих лікарів вибирається на Филипинські острови, де мають жити мавпи, з котрих можна добути серум, що може запобігати запаленю легень.

КАНАДІЙСЬКИЙ ГРАФ МОНТЕ КРІСТО.

Як показуєся, то Василь Невеснюк, який недавно втік з карного заведення в Стоні Мавнтейн, Ман., доказав штуки, якої не було ще в Канаді і яку можна тільки порівнати з оповіданням Александра Діма пр оутечу Монте Кріста з тюрми в Марсилії.

Коли Невеснюка доставлено з Принс Алберт до Стоні Мавнтейн, то мали вже на него око, як на такого, що два рази перед тим втікав з тюрми. Отже Невесюк мусів уживати надзвичайних способів, аби дістатися на волю. Якимсь способом вні роздобув десь кавалок зеліза, довжини одної стопи. Роздобув також кавалок полотна такої самої барви, як стеля в його комірці. Перевертіти зелізні стіни комірки він не пробував, бо знав, що то неможливо. Отже зачав удавати, що дуже любить спати на підлозі. Зразу йому се забороняли, але побачивши, що то нічо не помагає, дали йому спокій. Тоді він ніби клався спати на підлозі, а ліжко устав ляд кінцем під стіну і вилізши на него, міг досягнути стелі. Звідтам зачав довбати своїм кавалком зеліза діру в стели, яку на день заснював згаданим полотном. По кількох тижнях діра було готова. Коли одначе переліз через ню, побачив що тепер мусить робити звідтам діру через муровану стіну грубу на кілька стіп. Він взявся до роботи і наконець видовбав діру й там. Через стіну дістався на дах, з якого треба було скочити. Невеснок не хотів і в сім випадку дуже наражатися на небезпеку. Він зробив собі ще шнур і по нім спустився в олину. Досі його не найдено.

ВИКЛАД ФІЗИКИ — СЕ БУНТ У ПОЛЯКІВ.

Проф. Петро Холодний в суботу, 20. м. м. на запрошенне "Українського Технічного Товариства" і виключно для членів того товариства зрештою згідно з постановами леґально затвердженого і остаючого в повноправній силі статута — викладав фізику в одній зі саль забудовань св. Юра. На сей виклад вдерлась озброена поліція, переписала всіх слухачів, а проф. Холодного арештувала, тримаючи його досі у відразливих поліційних арештах при ул. Яховича. Неофіціяльні органи поліції, як брукова "Газета Цодзєнна" і "Слово Польске" пишуть про бунти і змови проф. Холодного і домагаються відставлення його до советської границі. Отже виклади фізики по українськи для членів леґального товариства се бунт.

НОВІ АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ.

Польська поліція впала до мешкання "Медичної Громади" й арештувала всіх присутних там українських студентів.

ФАБРИКАНТИ БАНКНОТІВ ПОПАЛИ В ЛАПКУ

В Вінніпегу зловлено двох пташків, що заробляли з машинкою, яка ніби помножувала банкноти. Машинка складалася з двох дощинок, які можна було сильно до купи стискати. Між дощинки треба було вложити банкнот і кусень білого паперу і добре стиснути а по кількох годинах з машинки малося витягати вже два банкноти. Природна річ, що машинка не відбивала ніяких банкнотів, а про се переконувалися ласі на дурничку допера тоді, коли вже було за пізно. Обманці вишукували людей, що мали гроші, та робили їм пропозицію подвоєння їх грошей. Відтак банкноти при очах властителів вкладали у машинку і перекладали їх чистими паперами, стискали дощинками і відходили за якимись орудками. Коли по кількох годинах властитель банкнотів, занепокоєний тим, що фабриканти банкнотів не вертають, відважився сам отворити мачинку, то не тільки що не находив подвійної скількости банкнотів, але навіть не находив тих, що їх давав до відбивання. Обманці в такий спосіб видурили в самім Вінніпегу не менше, як 40,000 долярів. Стою штуку вони управляли також по других містах.

Західній Канаді і оскільки відомо видурили в одного купця в Келґарі 7,000 дол., в купця в Сондавн 7,000 дол., в двох фафрмерів в Портедж ля Прері 7,000, в двох фармерів в Келґарі 5,700 дол., в купця в Ілай 9,800 дол. і т. д.

Арештовані назвали себе перед поліцією Павло Пона і Іван Просо, однакож стверджено, що Пона, якого вважають за провідника обманців, називався в ріжні часи Чернявський, Джансон, Ляшинський, Ляш і Янковський. Стверджено також, що обманці були звісні не тільки в ріжних містах Західної Канади, але й в Мінеаполіс та других містах Злучених Держав.

НЕ ТІЛЬКИ У ВАРШАВІ.

Дня 12 м. м. у складі амуніції в Москві при Неглінному проєді сталась експльозія пороху. Будинок вилетів у воздух, а кілька сусідних завалилось. Згинуло на місци понад 20 осіб; кількасот є ранених. Якщо большевики схотять виковистати вибух для "усіленія борби с контрреволюцієй", то мають вже готовий зразок під відповідну урочисту проклямацію — "грізний маніфест Вітоса.

ПОВІТОВИЙ НАРОДНИЙ ЗІЗД У ЛЬВОВІ.

Дня 9. жовтня ц. р. відбувся Повітовий Народний Зїзд судових повітів Львів-Винники.

В дискусії над орґанізаційним рефератом загал учасників висловився за одноцільною партійною орґанізацією на цілий львівський повіт враз зі Щиреччиной.

Після дискусії вибрано головою Повітового Народного Комітету Павла Банаха з Винник — та Повітовий Народній Комітет в такім складі: о. Васильківський, о. Андрій Гаврищак, Лев Глинка абс. прав, Іван Голод селянин, Гаврило Ільків селянин, Михайло Карпинець селянин, о. Ілярій Олянович. До Податкової Комісії: Петро Панкевич студунів., о. Семків і д-р Евген Щуровський.

В Комітеті застережено 3 місця і 1 місце з Податковій комісії для Щиреччини.

Завданнем Комітету на найблизчу мету згідно з порученнями Зїзду є наладнати одноцільну партійну орґанізацію на цілий львівський повіт в порозумінню з орґанізаторами Щиреччини.

На зїзді поруч резолюцій Народного Зїзду з дня 21. травня ц. р. принято ще отсі резолюції:

Повітовий Народний Зїзд у Львові висловлює глибоку пошану і честь для Голови Українсько-католицької Церкви Митрополита о. Андрія Шептицького, заявляє Йому глибоке співчуття з приводу нелюдської поведінки польської влади супроти Нього в часі недуги та витає Його з приїздом на Рідну Землю.

Повітовий Народній Зїзд у Львові протестує проти нищення польськими властями українського шкільництва та перемінювання українських шкіл на польські.

Під кінець нарад, коли вже багато учасників опустило салю явилися на салі непрошені гості з поліції — 2 комісарі — які, провіривши запрошення і леґітимації учасників зїзду, вийшли зі салі нарад; натомісць з цілим роем поліції стерегли "Народний Дім" ще цілу годину після того, як розійшлися учасники Зїзду.

ВЕЛИКЕ СПРАВОЗДАВЧЕ ПОСОЛЬСЬКЕ ВІЧЕ У ЛЬВОВІ..

В неділю 21. м. м. у великій салі "Народнього Дому" відбулося посольське віче, на якому промовляли посли Хруцький і Козіцький. Промови послів зібрані привітали бурею оплесків.

ДО УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА.

По причині браку статутів У. Н. Союза яких послідний наклад вичерпався цілком а новий незможе вийти еще цего року, проситься всіх членів, щоби за той час обходилися з статутами так, щоби нові члени хвилевого браку статутів не відчували. Бути може що в декого як прим. в бувших урядників находиться більше примірників статутів У. Н. Союза, тож їх треба передати теперішним урядникам, щоб мали для нових членів. Той відділ, що зможе зібрати в себе надвишку статутів і переслати їх до головної канцелярії для нових відділів, зробить тим велику вигоду головному урядови. До такого цілковитого вичерпання дійшло тому що головний уряд з огляду на великий кошт друку бажав з виданнем нового накладу статутів здержатися до слідуючої конвенції предвиджуючи потребу деяких змін і поправок. З конечности однак сейчас видається новий наклад, який буде готовий до розсилки з початком слідуючого року.

З поважанием

І. Каштанюк, гол. рек. секретар.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПУАНКАРЕ ХОЧЕ ЗАНЯТИ НІМЕЦЬКЕ ПОРТОВЕ МІСТО ГАМБУРҐ

ПАРИЖ, 13. падолиста. — Французький премієр Пуанкаре звернувся нині до британського правительства, щоби Анґлія згодилась разом із Францією заняти німецьке портове місто Гамбурґ яко кару для Німеччини за се, що видала дозвіл престолонаслідникови Фрідріхови Вільгельмови вернутись домів, а не дозволила аліянтам вислати в Німеччину аліянтської військової комісії для контрольовання німецьких військових сил.

Кажуть, що як Анґлія відмовиться займати Гамбурґ разом з Францією, так Франція буде пробувати сама заняти його.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО НЕ ВИДАЛО КАЙЗЕРОВИ ПАШПОРТІВ

БЕРЛІН, 13. падолиста. — Німецьке правительство заявило урядово, що се неправда, начеб воно видало кайзерови Вільгельмови пашпорти на поворот до Німеччини.

Німецькі урядовці кажуть, що тепер не пора на поворот кайзера до Німеччини.

ФРІДРІХ ВІЛЬГЕЛЬМ ВЖЕ ДОМА

ЕЛЬС, Горішній Шлеск, Німеччина, 13. падолиста. — Бувший німецький престолонаслідник Фрідріх Вільгельм прибув нині сюди о 6. годині вечір автомобілем.

Він був так закутаний в одяги, що його не пізнали і він спокійно удався до свого замку до родини.

БАВАРСЬКІ СТУДЕНТИ ГРОЗЯТЬ ДИКТАТОРОВИ СМЕРТЮ

МІНХЕН, столиця Баварії, 13. падолиста. — Баварське правительство замкнуло тутешній університет ізза постанови студентських зборів, на яких принято резолюцію з осудом диктатора Баварії фон Кара за увязнення вожда німецьких фашістів Адольфа Гітлера.

Студенти на вічу ухвалили, що фон Кар мусить бути усунений або убитий.

БЕЗРОБІТТЄ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 13. падолиста. — В Ренщині і Рурщині під аліянтською окупацією тепер є 2,000,000 безробітних.

В Німеччині поза тими краями є ще 700,000 безробітних і 1,500,000 таких, що працюють лиш частину робучого часу, яким німецька влада дає підпомогу.

Німецький канцлер Штреземан заявив, що від 15-го с. м. Німеччина перестає давати підмоги безробітним в окупованій Ренщині і Рурщині.

В АНҐЛІЇ БУДУТЬ НОВІ ВИБОРИ В ГРУДНІ

ЛОНДОН, 12. падолиста. — Британський парлямент збереться на нову сесію завтра і буде радити всего тільки три дні.

Відтак сесія парляменту буде відложена, а небаром парлямент буде розпущений і будуть розписані нові вибори.

Вибори заповідають на 6. грудня с. р.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ПОГОДИВСЯ З ЕСКВИТОМ

ЛОНДОН, 13. падолиста. — Бувші британські премієри Давид Лойд Джордж і Герберт Г. Есквит, котрі взаїмно воювали проти себе від 1916 року, покинули тепер ворожню і відновили приязнь.

Вони подали собі руки і при надходячих виборах до парляменту виступлять разом проти консерватистів.

Вони оба будуть разом, яко провідники лібералів, поборювати спеціяльно протекційну (охоронну) митову тарифу, яку видвигнув теперішній премієр Стенлі Болдвин. Зі своеї сторони вони далі обстоюють свобідну заграничну торговлю.

Сі вибори рішать про торговельну політику Анґлії і про те, чи правительство буде консервативне, чи ліберальне.

ПАПА РИМСЬКИЙ ВЗИВАЄ ПРАВОСЛАВНИХ З НАГОДИ РОКОВИН СМЕРТИ СВ. ЙОСАФАТА ДО ОБЄДНАННЯ З РИМОМ

РИМ, 12. падолиста. — Папа Пій XI видав енцикліку до всіх епископів католицького світа з нагоди 300-ліття смерти св. Йосафата, архиепископа Полоцького, котрий згинув мученицькою смертю, працюючи для унії (обєднання) східної церкви з римською церквою.

День св. Йосафата обходиться 14. с. м.

Папа римський в енцикліці висловлює бажанне, щоби православна церква вернулася знова до едности з католицькою церквою, аби славянська літерґія знову сіяла в католицькій церкві, де Греки, Славяни, Сирійці, Копти, Вірмени, Халдейці й інші можуть обєднатись для хвалення Бога разом з апостольською столицею, „творючи лише одну родину з вірними латинського віроісповідання у гарній рівности".

ХАРЧІВНЯ СПІЛКИ СТУДЕНТІВ-УКРАЇНЦІВ У НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 2. падолиста. — Оскільки не зайдуть перешкоди, в неділю 11-го падолиста о 12 год. відбудеться посвячення і врочисте відкриття власної домівки й харчівні „Спілки Студентів-Українців в Німеччині" на Віляндштрасе ч. 37. На відкритте запрошено представників українських і німецьких орґанізацій, які положили старання для зменьшення нужди нашого студентства в лиху годину Німеччини. На жаль, урочистість не випаде належно, бо придбане помешкание цілком не умебльоване, кухня не має потрібної посуди, а харчева комора світить пусткою.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ВИЛСОНОВІ ПЛАЧІ.

З нагоди свята Дня Завішення Оружа промовив один з колись найбільших американських політиків, бувший президент Вудров Вилсон. Його промова набрала вже деякого розголосу в Злучених Державах, ба й з тамтого боку океану, і тому заслугує на увагу.

Вилсон звертається головно проти становища Злучених Держав супроти европейського замішання, а саме постанови американського уряду держатися осторонь від европейських справ. Вилсон вважає таку політику політикою боягузів та безчесною.

Що політика Злучених Держав є політикою боягузів, про се знають дуже красно навіть ті, що її роблять. Коли, однак, ходить о направу лиха, то передовсім треба ствердити, що до сеї політики довів не хто инчий, як власне Вилсон своєю (вживаючи його слів) безчесною та боязливою політикою. Нема преціньсумніву, що Вилсон мав богато кращу нагоду зробити щонебудь для світа, для мира та справедливости, як має теперішний республиканський уряд. Коли отже треба робити закиди сьому урядови, то щож допера говорити про уряд Вилсона?

Ціле нещасте світа бачить Вилсон в підриванню версайського договору. Він остро критикує Францію та Італію за те, що вони зробили з версайського договору свисток паперу. Так говорити може лишень старий закаменілий грішник. Що версайський договір був злий, се знають нині всі. Чим скорше з нього буде свисток паперу, тим краще. Вина Франції не в тому, що вона закидає версайський договір, але в тому, що на місце тих злочинів, які називаються версайський договір, Франція збирається робити инчі, ще тяжчі.

Колиб Вилсон мав зробити якусь службу для людства, то він повинен перше всего вдаритися публично в груди та заявити явно-славно, що він помилився, давши підпис Америки під такий соромний документ, як версайський договір. Лищень тоді Вилсон мігби отворити собі назад дорогу зі свого гробника на живий світ. Инакше він остається й на далі голосом з гробу, голосом світа, котрий помер — і повинен остати мертвим.

ДРУГИЙ КОНҐРЕС ПРО СІЧОВУ ОРҐАНІЗАЦІЮ.

Другий Український Конгрес, що відбувся у Філядельфії, Па., дня 25. та 26. жовтня сього року, ухвалив в справі Січової Організації ось такі резолюції:

З огляду на те, що частина урядників Січової Організації в Злучених Державах заявила, що вона не буде брати участи в праці Обєднання Українських Організацій в Америці, а спеціяльно не буде брати участи у Другім Всеукраїнськім Конгресі,

1. II. Всеукраїнський Конгрес стверджує, що поступованне сих урядників противиться їх власному обовязанню не відступати від Обєднання Укр. Організацій в Америці так довго, поки справа не буде віддана під голосованне членів їх власної організації і вони згодяться на відступленне більшостю голосів.

2. II. Всеукраїнський Конгрес заявляє, що він признає Січову Організацію в Америці за потрібну організацію, яка сповняє велику службу серед української еміграції, яку треба не розбивати, а піддержувати всіми силами.

3. II. Всеукраїнський Конгрес осуджує поступованне згаданих урядників Січової Організації яко виломлюванне з під народної карности тим більше, що II. Всеукраїнський Конгрес ждав власне від Січової Ор анізації піддержання народної карности.

4. II. Всеукраїнський Конгрес признає представників тих Січових Товариств, що прибули на Всеукраїнський Конгрес представниками Січової Організації, та витає їх у своїх рядах як борців за визволенне Рідного Краю.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР В ПРАЗІ.

Заходами відомого артиста М. К. Садовського дня 2-го с. м. одкрито в Празі український театр. Першою виставою була вічно молода „Наталка Полтавка". В склад трупи крім самого артиста М. Садовського входять: В. Іванова, Е. Черкасенко, Т. Черкаська, п.п. Криневський, Миленко й інші. Вистави тим часом відбуваються в салі „Міщанського Братства" в Празі.

НА ДВА ФРОНТИ.

Проти правого фронту. — „Український Козак" і його успіхи в Америці. — „Козацький посол" і „дайте — не минайте". — Як „Січові Вісти" сунулись у воду, не спитавши броду. — Чиста справа вимагає чистих рук.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

I.

Похід на „нормальних" Українців з правого боку — явище в нашім життю доволі нове. Українська „правиця" істнує не від учора, але вона досі не була **агресивною**. Коли вона й дозволяла собі на критику, то більше дорогою приватних балачок, ніж дорогою публичних виступів. Вона тільки „сичала", але „кусати" не зважувалась.

Нині, користаючи з загального розгардіяшу, молоде поколінне правих Українців береться до нової тактики. Воно переходить від досить безобидного „сичання" до наступу. Воно стає аґресивним.

Типовим представником цього нового покоління правих Українців ми вважаємо гурток людей, що скупчився біля монахівського **„Українського Козака"**. Кілька місяців тому ми вже мали нагоду згадати на шпальтах „Свободи" про цей невеличкий, але дуже претенсійний „органчик". Мусимо признатись, що тоді ми його недооцінили. „Нам здавалось, що баламутна агітація цього малограмотного листка не прищепиться на українськім ґрунті, не знайде на нім прихильників. Вийшло інакше. Тому доводиться цим разом зупинитись вже спеціяльно на цім нездоровім явищу нашого суспільного життя.

• • •

Як це не дивно, а ґрунт для агітації „Укр. Козака" знайшовся... в Америці.

Вже від кількох місяців статейки з „Укр. Козака" систематично передруковуються у шікаґовських „Січових Вістях". Навіть така поважна часопись, як філадельфійська „Америка", часами забруднює свої шпальти передруками з того листка. А в однім з останніх чисел „Січових Вістей" знаходимо вже цілу сторінку, присвячену опретковим монахівським „козакам".

Звідси довідуємось насамперед, що до Америки прибув „козацький посол", який прибрав собі фантастичний титул „отамана закордонної (!) зимової станиці". Він мав приїхати від „ґенеральної канцелярії українського національного козацького товариства" (себто від монахівського „Укр. Козака"), щоб „запізнати українське громадянство в Америці з ідеями і принціпами згаданого товариства", для чого він „тепер є в Ню Йорку, а в коротці буде в Шікаґо"...

Рівночасно редакція „Січових Вістей" подає від себе, що „Укр. Нац. Козацьке Товариство — се чисто національна організація, яка має ті самі ідеї, що наша Січова Організація". А поруч з цею необачнею заявою знаходимо вже й відозви монахівських „козаків" з неминучим приством: „дайте— не минайте"... „Найменша данина з Вашого боку (он воно що!) дає можливість подати широку поміч до організації тим козакам-побратимам, які вже стали готові до смертного бою з ворогом чи вже бються на широких степах України від Сяну до Кубані".

Услужливо подається й ціна, яку бере „УНК Т-во" за свої труди. Для Американців дешево, низче своєї ціни: три доляри вступного й два доляри річно. Заплативши такі малі гроші, кождий американський Українець може тим приєднатись „до єдиного національно-бойового козацького фронту".

Не знаємо, скільки долярів вже зібрав „козацький посол" серед легковірних американських Українців. У кождім разі його поява викликала в Америці серед деяких українських кругів певне заінтересованне, а навіть легку трівогу. Та й перехід „Січових Вістей" на сторону „Укр. Козака" вже сам по собі є фактом досить визначним, щоб кождий, хто тут може щось сказати, виступив зі своїм словом.

Отож і ми хочемо поділитися з американськими земляками тими відомостями, які маємо про групу та ідеольоґію „Українського Козака". Не думали ми, що доведеться це робити, бо здавалось, що кождий національно свідомий і політично хоч трохи освічений Українець сам побачить, з ким тут маємо до діла. Але видно, що національно-політична освіта американських Українців ще потрібує деяких „предметових лекцій". Життя ще не досить навчило їх обережности!

Спеціяльно на адресу „Січових Вістей" скажемо, що вони допустилися великої необережности, так безоглядно заанґажувавшись у справі „Укр. Козака". Маємо відомости, що компетентні чинники в Европі незабаром подадуть американській Січовій Організації деякі довірочні інформації про правдивий характер монахівського „Козака". Може бути, що ті інформації вже дійшли до Шікаґо. У кождім разі надіємось, що „Січові Вісти" незабаром покаються в своїй необачности й перестануть служити полем для попису новоявлених спасителів України.

• • •

Політика — найбруднійша річ у світі. Однак, треба розріжняти між політикою народів державних і недержавних. Наскільки серед народів державних політика справді потрібує дуже брудних рук, настільки політика народів недержавних вимагає чистих рук і чистого серця.

Це й зрозуміло. Політика народів державних, пануючих, є вся основана на компромісах, часто на голісінькім шахрайстві. Треба утримати під своєю владою поневолені народи (а такі є в кождій державі), треба запобігати тому, щоб покривджені верстви суспільности не повстали проти своїх гнобителів, треба правдою і неправдою полагоджувати справи з сусідами.

Політика народів недержавних має під собою цілком протилежні підвалини. Недержавний нарід має перед собою лише одну мету: **волю**. Щоб осягнути цеї мети, нарід напружує всі свої матеріяльні та духові сили, йде на величезні жертви, стає ввесь немов живим вітленнем ідеалізму. Всяке насильство, всяка кривда, всяка неправда, всяке шахрайство викликає в такім народі лише почуття огиди.

Політичні провідники недержавних та поневолених народів здебільшого також визначаються високими чеснотами. Інакше й не може бути. Щоб кликати нарід на подвиг, на жертву, треба самому бути здатним на подвиг і жертву. Щоб будити в народній душі змагання до святої волі, треба самому мати душу, яка горить святим вогнем.

Тому недержавні народи так і дбають про моральну чистоту своїх провідників. Погані, морально нечисті або нечесні провідники підкопують самий національний рух, зменшують визвольні можливости цілого народу. І коли загалом у політиці не принято втручатись у чие небудь особисте життя, то в тих випадках, коли до недержавного народу приходять нові люде й намагаються взяти в свої руки політичний провід, неминуче мусить виникнути питаннє:

— Що це за люде Хто вони такі?

Хоч воно отже й прикро, але в данім випадку муситься передовсім відповісти на запитанне, що за люде гуртуються коло „Укр. Козака". Запізнавшися близче з ідеольоґами, краще можна буде оцінити і їх ідеольоґію.

Радянин.

ДОПИСИ

БОСТОН, МАСС.

Пролетарі чи буржуї?

Щоби тим лекше заманити українських робітників в большевицький табор, плачені агенти московської тиранії представляють себе всюди також за робітників. Та тільки подивіться на їх руки, то й самі спізнаєте, що вони не є ніякі „чорнороби", а найзвичайніщі „білоручки". Ніхто з нас не бачив і не побачить тих московських наймитів при жадній роботі ані в фабриці, ані за варстатом ані в копальни. Це пташки, які без шуфлі, без молота і без гуку машин над головою уміють прожити де-де гарніще, чим ми, робітники.

Аж смішно подумати, який дехто із нас легковірний. Вони раз-враз викрикують на „буржуїв", а хтож вони є? Якраз вони і є тими буржуями, яких проклинають. Кленуть самі собі. Бо щож це за птиця „буржуй"? Це такий чоловік, що не є ані робітником, ані хліборобом, взагалі не є чорноробом, а стоїть посередині поміж фізично працюючими і аристократією чи великими богачами. Проте ті большевицькі агенти-підпанки являються якраз типом буржуїв — 100%.

Так само смішно стає, коли подумати про ту т. зв. „пролетарську владу" на Україні і Московщині. Чи справді є ще хто, щоби міг повірити, що Ленін, Троцький, Каленін, Зіновєв, Каменев і сотки других, які є справжньою владою „совітських республик" є справді пролетарами. Таже „пролетарі" означає бідноту. У старинних Римлян пролетар означував таку людину, яка не приносить державі жадної користи тільки через плодженне дітий. В новійших часах пролетар означує чоловіка, що не має нічого і сповнює найчорніщу роботу для суспільности. От і найшли „пролетарську владу" у большевицьких царів! Таже кождий з них нині богач на цілу губу; повивозили за границю міліони в золоті і дорогих каміннях на свої особисті конта. А живіть не гірше, як колись жили царі і царські прихвостні. Дармо шукати пролетарів, чорноробів поміж большевицькими царями, короликами та їх двораками. Бо усі ті т. зв. комісарі є нічом иншим, а тільки особистими слугами, двірнею, наймитами большевицьких „босів". Хто ще й тепер того не видить, то такий сліпий, що вже не провидить ніколи. Зноваж большевицькі агенти в Америці це звичайна неробська голота, яка зробить і найпоганіще діло за гроші, аби тільки не було за богато праці. А якаж-то праця їздити з міста до міста тай пащекувати все тесаме, або сидіти за столиком і писати все на тусаму тему без ніякого висилення мізку.

Бо кождий зі свідомих Українців пересвідчився достаточно, що у большевицьких часописах нема що шукати за чимсь розумним. Брехта і лайка це підстава большевицьких писань. Не диво, що нині до большевицького табору належать тільки правдиві пролетарі духа, цебто безпомічні недотепи із такими грубокостими лобами, що ніяке світло не годно розсвітати того, що повинно в голові находитися. Большевицький табор складається проте з продажних хрунів і безнадійних туманів — і більш нікого

Возьмім наприклад справу т. зв. українізації на Україні. Вже в самих словах розумний чоловік бачить лукавство і глум большевицької влади. Якаж бо то є отта „українська влада", що потребує аж українщитися. Видно, що вона ніяк не є українською; видно, що це чужинці захопили наш край у свої хищні руки, коли їм потрібно аж вчитися по українськи. А що ті чужинці не зробили того із доброго серця, то ми добре знаємо, коли пригадаємо собі, кілько міліонів людий на Україні вони вигубили голодом і розстрілами. Колиж тепер вони мусять вчитися нашої мови, то до цього змусило їх українське селянство, яке дивиться на них вовком і чекає тільки нагоди, щоб їм відплатити. Вони гадають, що наші хлібороби дадуться їм лекше піддурити, коли вони заговорять до них по українськи. — Даремна надія. Колись ляцькі пани і підпанки на Україні також говорили до наших прадідів по українськи, а проте наш народ знав, що це вороги, смертельні вороги. Оттак буде і з тими московськими червоними панами. Хай говорять хочби як Полтавці, народ добре знає, хто вони, а саме смертні вороги українських селян. Хитра штука Москаль, але не пара Українцям. Нас навчила біда хитрощів і обережности і нас українськими словами не купиш. Наш нарід носить на дні серця глибоку память обид і звірств, яких зазнав від Московщини і він не забуде ніколи. Він вірить, що прийде час відплати і на той час він жде, нічого не забуваючи.

Відтак чіпляється мене большевицька шмата за мою допись у „Свободі", у якій я виказав банкроцтво большевизму в Бостоні. Він каже, що не знає, хто скривається під буквами Н. Д. Мені байдуже, щоб він знав; мене добре знають свідомі Українці в Бостоні. Той їх допицсуватель береться перечити мені, що мовляв я писав неправду та що большевики в Бостоні кріпко зорганізовані. А міжтим той господин Г. вже давно як бачив Бостон і Бостонців. Значиться хоче бути пророком чи далековидцем, коли пише про таке, чого не знає і не бачить.

Колиж вони такі кріпкі то чого їх бесідники мусіли втікати через вікна; колиж вони характерні, то чому збирали на сироти, а післали гроші своїм чортам в зуби?

Накидуються також на У. Н. С. і „Свободу". Це й гаразд! Видно, що робиться добра робота, коли вони так бісяться. Видно, що встромлюється ніж у саме серце большевизму. А знаєте, де те їх серце? В долярах! Вже минули часи, коли могли дурити українських робітників і збирати від них гроші. А коли їх пани побачуть, що українські хруні-наймити не годні нічого між Українцями зробити, то застановлять посилати „пособія" і урветься їм їх легкий хліб.

Длятого не дивуйтеся читачі „Свободи", що вони казяться. Голодна худоба реве, голодні безроги квичать. До якого „ґатунку" належать хруні кождий знає.

А ми на них ані не оглядаймося, а робім щиро народну роботу, від якої щезне зрада і хрунівство на нашій іміґрації.

Н. Д.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Звіт з віча, скликаного Лігою Горожан.

Дня 21-го жовтня 1923, на поклик „Ліґи американських горожан українського роду" відбулося віче, в цілі запротестовання проти морду, якого доконала ляшня в Золочеві, 21. вересня 1923 року на трох невинних Українцях: Ількови Скочиліс, Миколі Коваль, Олексі Павлишин, та других запроторених на двоголітню тюрму.

Уже підчас Служби Божої заповідаючи се віче, довшими та горячими словами о. сов. М. Кінаш парох катедральної церкви, заохотив вірних до якнайчисленнійшої участи в сім вічу.

Зараз по Службі Божій почав збиратися нарід до Української Галі, під ч. 849 Норт Френклін вулиці. Хоть справді не було тільки народу, як сподіваноси, то всеж таки галя була доволі виповнена.

О годині 1.15 предсідатель Ліґи гор. Мих дубас вийшов на естраду та в короткій але гарній промові отворив віче і покликав гор. Андрія Шостака та Стефана Слободзяна секр. Ліґи до провадження протоколу з віча.

По сім предсідатель уділив слова як першому бесідникови д-рови Галанови. — Забравши слово др. Галан в своїй тричвертигодинній бесіді схарактеризував якнайдокладнійше „політику" тиранів-ляхів. Перейшовши по черзі усі лайдацтва та переслідування, яких дізнає наш нарід від дикунів-ляхів, приступив до пояснень, в який спосіб наш нарід має боронитись проти сих насильств та в який спосіб **ми мусимо помогти в тій боротьбі. Тут з натиском сказав, що ми мусимо прийти з помочію,** бо в противнім случаю ляцька лапа зітре наш невинний нарід з лиця землі, а сором за се впаде на нас. По промові поставив резолюції, звернені до президента Злучених Держав та до секретаря стану. Резолюції сі були зредаговані в українській мові, які опісля п. Михайло Дармограй перевів на англійську мову і вислано в призначене місце. По перечитанню їх, зібрані приняли грімкими оплесками одноголосно. В резолюціях поміщено протест проти польської окупації і насильства.

Крім резолюцій до президента і секретаря стану, поставив еще одну резолюцію слідуючого змісту:

„Ми Українці, горожане міста Філяделфії, зібрані на вічу, дня 21-го жовтня 1923 ухвалюємо слідуюче: З огляду на теперішню хвилю, тяжкого положення нашого народу, уважаємо конче потрібним переведенне сильної організації всіх Українців в Америці, для несення допомоги нашому народови в його визвольній боротьбі. З окрема взиваємо місцевий уряд „Ліґи американських горожан українського роду" у Філяделфії, Па., поробити всі заходи, для переведення одноцільної організації всіх українських сил в місті Філяделфії, для несення матеріяльної допомоги нашому краєви, та помочи нашому народови в його визвольній боротьбі, і кождий Українець і Українка повинні зложити в жертву раз на рік свій одноднівний зарібок на цілі боєвого фонду, та стати членом національно-політичної організації, якою оказується Ліґа, бо тільки з зорганізованою суспільною масою числиться світ.

Дальше з огляду на значінне економічної сили народу в його боротьбі, вкладаємо на уряд Ліґи обовязок, скликати в якнайкоротшім часі усі товариства і братства міста Філяделфії на наради, аби застановитися над допомогою у відбудові краю, та скликати опісля в тій справі всенародне віче.

Резолюцію сю принято також одноголосно.

Відтак на зазив год. Теодора Грицея заряджено збірку.

Опісля говорив о. Кузьмак. — В своїй півгодинній і дуже горячій та гарній бесіді, о. Кузьмак згадав про наших героїв, які сміло і отверто зі словами на устах: „Гинемо за вольности [illegible] незалежність нашої неньки [illegible] країни", ідуть на смерть, не страхаючись нічого, аби тільки наша вітчина була вільна; ми повинні не забувати на се, що ми тут життя не даємо, але повиннісьмо підпомагати морально і матеріяльно нашим будучим героям, як не хочемо, аби наше імя тут в Америці окрилось вічним соромом. Взяв він тут запримір Айришів, які сотки літ боролися і вибороли для себе незалежність. Відтак візвав до злуки і до скупленняся в один боєвий фронт проти страшного ворога Ляха. По бесіді о. Кузьмака гр. Андрій Шостак поставив резолюцію звернену до митрополита Шептицького:

„Ми Українці міста Філяделфії, Па., зібрані нині на всенароднім вічу, скликанім „Ліґою американських горожан українського роду" в цілі запротестовання проти убийства, якого доконав польський уряд дня 21-го вересня 1923 року в місті Золочеві у Східній Галичині, на трех невинних українських синах: Ількови Скочиліс, Миколі Коваль, Олексі Павлишин, та решти запроторених на довголітню тюрму — при тій нагоді віче се віддає честь глибокої пошани і Тобі, Батьку нашого народу за твої страждання від ворога за наш нарід, який Ти так щиро любиш і жертвуєш для него не тільки своє майно але й здоровле і за який поносиш тяжкі терпіння і переслідування від нашого ворога, клонить перед Тобою свої голови і пересилає свої співчуття на знак синівської любови. — Резолюцію сю принято одноголосно і вислано на руки митрополита до старого краю.

По обчисленню жертв показалось, що зложили слідуючі: о. совіт. М. Кінаш $15.00; Ксеня Юрчик і П. Семенків по $5.00, Т. Грицей і П. Іванців по $2.00; по 1.00 дол.: П. Кирилюк, А. Шостак, Анна Маньків, Н. Н., Кирило Дацьків, П. Качур, Кат. Крива, Анна Москаль, Павло Николин, Евген Якубович, Вас. Волчанський, Ник. Ворончак, Ст. Гаврилко, Семен Рутецький, П. Михальчук, Н. Н., Іван Ковальчук, Еміль Кульчицький, Агафія Березюк, Анна Ґонтарик, Стефан Бомба, Ксеня Юрчик, Й. Стефанський, М. Іванчук, М. Проколпинська, І. Малина, Н. Бурий, Н. Чупка, Ст. Слободзян, Д. Оліярник, о. Кузьмак, др. Галан, М. Коцюк, Н. Н., Т. Федищин, М. Ковтанюк, С. Кінаш, Ставничий, Федик, Ватраль, Качур, Й. Рубаш, Ів. Пенський і В. Матолич, Н. Найда 50 ц. — Разом $73.50; дрібними датками $33.96. — Всего разом зібрано $107.46.

По проголошенню збірки предсідатель гор. Дубас подякував бесідникам за їх горні бесіди а зібраним за їх жертви та любов до своїх братів в старім краю, замкнув віче, а зібрані з піснею на устах почали розходитись домів.

А. Шостак і С. Слободзян,
секретарі.

ЖИТТЄ СЕЛА НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ

—o—

В наші руки попали два числа харківської "Селянської Правди" з 7. і 10. жовтня ц. р. Є це досить обемиста селянська ґазета, появляеться три рази на тиждень, редагована дуже популярно. Офіціяльно є вона органом Центрального Комітету комуністичної партії (большевиків України і Всеукраїнської Центральної Комісії Незаможних Селян. Тому й проводить вона різку боротьбу з богатими селянами, тзв. куркулами. В цілости ґазета відзеркалює примітивність і вбогість, життя нашого села на Великий Україні.

Цю вбогість найдосаднійше представляє рубрика **"Життя буття селянина"**, де поміщено виписки з дописів і листів до редакції. Цікаво буде нашим читачам хоч в епізодах познайомитися з великукраїнським життем-буттем. Тому дозволяемо собі коротеньку репродукцію деяких цікавійших дописів. І так дописувач із села Нелищці, Харківського району, жаліється, що в їхньому комнезамі (як відомо, вся влада на селах належить комітетам незаможніх селян, eебто сільської бідноти!, головує курський купець, якого батько є секретарем Всеросійського церковного управління. Це — розуміється — є вже що найменьше важким прогріхом. Тому допись кінчиться боевим окликом: Геть таких з комнезамів! — З Полтавщини, з села Ямпнки, Лохвицького району, Червоний нарікає, що в їх не провадиться ніякої культурної роботи. В селі нема ні читальні, ні сельбудинку (по нашому: "Народнього Дому") ні комсомолу (комуністичного союзу молоді). Ґазет у селі ніхто ніколи не бачить: селяне живуть сплетнями й гоголосками, які баби приносять з базару. Дописувач вказує, що в селі є гарний будинок б. поміщика, де можнаб уладити читальню.

Таксамо чорно пише дописувач з села Хорошево, Харківської округи(під самим Харковом), що комнезам нічого не робить; комуністична ячейка не дбає навіть про своїх членів, які є зовсім політично неосвічені. Сель-будинок є, але в ньому нема ні ґазет, ні кижок, тільки журнал з 1918 і 1919 рр. Дописувач нарікає, що Харків, столиця України, не дбає про наладження культурної роботи.

Невеселі вісти приходять із села Гопчиці, Погребинського району на Київщині. Там надіслано "політрука" (політичного руководителя, керманича) Вовкову, яка мала вчити допризивників, тих, що їх не покликано ще до реґулярної армії, але всежтаки приказано відбути військові вправи в рідному селі) політичної грамоти (себ-то мала займатись їх політичною освітою). Дописувач пише: "Що вечора Вовкова збирала хлопців-допризивників і всю ніч виробляла з ними не знати що. Нарешті вона забрала з собою одного необачного хлопця і кудсь втікла з ним".

З Іванівки, Полтавської округи, йдуть нарікання на місцеву владу, на голову сільради (сільської ради), Дейнека, писаря Луценка та ще якогось радянського достойника, що вони нічого не роблять, тільки варять і пють самогон та грають в "очко". "Селяне — пише дописувач — давно чекають, щоб цих молодців вигнали по потилиці з села, бо вони тільки шкодять селу та псують радянську справ уна селі".

Знову інший дописувач нарікає на міліціонера Новоробиновської райміліції (районової міліції) Назарця, який потурає самогонищикам. Він не тільки переслідує їх, але ще й хвалить їх, збираючи дань самогоном. І добре йому ведеться, бо сам він "і ситий і пяний щодня а про те, що самогон річкою ллеться — байдуже".

Із згаданого на початку села Немишлі є ще такі звістки-скарги: Голова немишлянської земельної комісії Бочаров не хоче визнавати земельного кодексу, землі ділить, як йому подабається, кращі землі віддає куркулам, **а у незаможників відбирає навіть ту землю, яку вони мали,** так що у цьому році чимало бідняків зовсім лишилось без землі. В томусамому селі селянин Лазко забив якогось громадянина м. Харкова. Лазка схопили й посадили в тюрму, а тепер випустили, що дуже непокоїть селян.

На земельну тему пише й досувач з села Адамівки, Погребищенського району на Київщині Голова сільради **кривить незаможників** і тягне руку за куркулами. Коли, що 5 років був у червоній абмії, судився зі своєю мачихою за землю, то голова видав некорисний для нього присуд. Тому — розуміється — геть з таким головою!

Далі дописувач з м. Миропілля на Волині (радянській) жаліеться, що там страшенно поширилось конокрадство. З 6 голодних губерній понаїздила маса спекулянтів, які переплачують коний, а одночасно і крадуть.

В тому напрямку дальше розмальовуеться вбогу картину велико-українського села. З' "оптимістичних" відомостей з точки погляду "Селянської Правди" приходиться занотувати тільки такі два факти: В Погребишенському та Рижинському районі, Бердичівської округи, добре провадиться навчанне допризивників. Хлопці вимуштровані і кождої хвилі готові стати в лави червоної армії. Призивники читають такі ґазети: "Більшовик", "Голос Праці", "Красная Армія" Другий факт, то село Деркачі, Харківської округи, яке перезвано на село "ім. тов. Леніна". Деркачі мають свою рубрику в радянському будівництві. Це село перше — як пишеться — перевело електрифікацію народнього господарства.

Ось так в епізодах представляеться життє-буттє великоукраїнського села.

("Діло")

ГІТЛЕР ПРО ЦІЛИ БАВАРСЬКИХ ФАШИСТІВ

Лідер баварських націонал-соціялістів Гітлер широко говорив кореспондентові "Курієр Італіяно" про цілі своєї акції. "Ми хочемо так як Музоліні скасувати принцип, що парляментарна більшість стоїть вище національного духа краю. Німеччина большевизуеться щораз більше. Теоретично соціялізм і большевизм є одно й те саме. Кар є без сумніву прекрасний передвоенний бюрократ але він не має тої енергії, щоби добути практичний успіх; він урядує параґрафами, замісць практичними енерґічними заходами. Всі молоді елементи найшлися тепер у боевому союзі, всі инші, старші й опортуністичні елементи, находяться у противному таборі. — Від розвязка жидівської проблеми залежить доля Німеччини. З ними мусимо вести таку боротьбу, як її перед 300 літами вели Мадяри з Турками. Инакше вся Европа від Рейну й Азія по Владивосток стане одною жидівською державою. Німеччина є тепер в жидівських руках, бо Жиди заволоділи Рейхсбанком, а від нього є залежною держава". Ціллю Гітлера є "брутальна національна диктатура. Зима принесе вирішення ситуації в Німеччині".

Б. Т.

„В ВОЛИНСЬКІЙ, ТИХІЙ СТОРОНІ..."

історичне оповідання з кінця XVIII. століття.

(Продовження)

(2)

Та ось тепер його "колятор" розгнівався на нього. Біда нависла над його головою, наче чорна громова хмара. Управитель "губернатор" Дзюс і економи почали робати о. Олександру ріжні пакости. Надходить зима. Терба постаратися муки. Священик найняв робітників молотити снопи, але їх забрали такі "із попівського подвіря до двора, хоча вони вже відробили панщину. Так треба самому взяти ціп у руки і піднявши підрясник молотити снопи. Вже зерно вивіяне, треба везти до млина. Одначе панський млин не хоче прийняти млива. Іди потайки на друге-третє село. Холодно: треба привезти з ліса дров. Не дають. Пали соломою або хворостом із плота, котрого не буде чим загородити весною. Треба згадати тут, що в фундаторській грамоті, т. зв. "ерекції" приходський священик Городища має право для власної потреби користуватися свобідним отопліннням, мливом, навіть гонити горівку, мід і пиво. Та грамота грамотою, а пан паном.

Не лише в господарці, але і в священичій службі о. Олександер перетерпів великі неприемности. Не згадувати вже цього, що Дзюс і його прихлонники насміхалися з української служби божої, пускали про "попів" між нарід ріжні брехні, але й двірські люде вдбирали хліби, що селяне приносили до церкви на панахиди. Приказували всі ці приноси складати в дворі, а щоби люде не нарікали і щоби вразити о. Олександра до живого, вони прикликали в городиський двір уніятського священика Лукоевича, як його називали "бардзо пожондного ксендза". Цей не зважаючи на це, що забbooронено церковними законами в чужім прихідстві відправляти, служив панахиди і сповняв треби.

Дзюс не вдоволявся робити дрібні пакости, він узявся нечайно за хитрощі. Післав урядове письмо з печаткою, о. Бендерівському такого змісту:

"Тому що на основі конституції славної польської річипосполитої семі руських священиків як схизматицьких так і уніятських не звільнені від підданства тому приказується тутешньому священикови о. Бендерівському, щоби він свою дочку Ганну, — піддану яснонельможного пана Яна Стецкого, старости Овруцького, властителя Городища, — негайно відправив до двора для виконування обовязків під загрозою кари і примусових мір. Дано в Городищі, 8. грудня 1788. р. Фелікс Дзюса, губернатор городиський, т. р."

Одержавши таке посьмо, о. Олександер почував такий біль, начеб його люта змія вкусила в саме серце. Скрикнув із болю, шпурнув письмом об землю і потоптав його. Ккрикнув до післанця:

— Скажи цьому поганцеві Дзюсу, що Бендерівські свобідні люде! Слава Богу не робили панщини й не робитимуть! Єсть у мене документи, буду боронитися, хоч би прийшло скинути зі себе останню сорочку!

Та в дома не обійшлось без неприемностей. Жінки і старенька мати докоряли йому: чому він розсердив Стецкого? Що їм тепер робити?

— Не бійся, моя дорогенька дитинко, не дам я тебе на Содому і Гомору на знеславлення. Хто важився би торкнути тебе, їй Богу вбю! — говорив о. Олександер обнімаючи Галечку.

Нещасна дитина пригорталась до батька й почувалась безпечною під його охороною.

О. Оелксандер кричав голосно, нарікав на угніт українського духовенства й народа й вихваляв батька Богдана і, нічого таїти, й Ґонту. Це, з його боку, було необережно, але жаль ваги не має. Не без цього, щоби ці вияви жалю о. Олександра не доходили до уший служби, головнож дяка Михалівського. Все що ділось на прихдстві, було звісне у дворі. Доносчиком був таки дяк Михалівський. Він був страшний пяниця і підла людина. За кварту горівки продав би і рідного батька і самого себе. Перед священиком удавав смирненького, а за плечима насміхався із нього. Потайки заходив у двір до Дзюса і инших дворяків, жалівся на свою долю і доносив усе, розуміється, з своїми притіпками, на о. Олександра. За це діставав збіжжа і два-три гарці горівки. У о. Олександра не було сильних приятелів і помічників. Сусідні священики самі боялись за себе. Його одиноким оборонцем був Городиський, дядько нареченого Галі, Василя Сокільського. Городиський, хоч польський шляхтич, був чесна людина. У цього приятеля о. Олександер рішив шукати помочі. Та покищо не важився виїздити з дому. Ведений чуттям самооборони, о. Олександер заосмотрив вкінця зубчастими залізними прутами, ворота і двері засував кріпкими засувами. Дочці заборонив виходити на вулицю. Сам заки покалвся спати, оглядав докладно подвіря й хліви, щоби не було ненадійного нападу.

* * *

Варжицкі, поручник польської народової кавалерії, маширував із відділом жовнірів із Варшави до коронного гетьмана Браніцкого, що стояв табором у південно-західній Україні, що була під Польщею. Для відпочинку задержався Варжицкі в Городищі. Дзюса, розвідавшись, що йде військо, постановив використати це. Запросив поручника і вахмайстра зайняти кватири в дворі. Прийняв їх дуже гостинно. Попилися до нестями. Забава протягалась. Тоді викликали Дзюсу із кімнати.

Він вийшов до сіней. Перед ним стояв дяк Михаловський. Пошепки повідомив дяк Дзюсу:

— Сьогодні у Бендерівських був старий Городиський із Іванівки, але вже відїхав. Бендерівські дома сам, лише оден ужених попадянки з ними.

— А то гарно! Вигоню я з цього семінариста сантименти для підданої пана старости! Одним ударом убємо дві мухи. Ти, Михаловський, прийдеш завтра за зерном і горівкою.

Дзюса вернувся до гостей. Присівся до Варжицького. Цей втомившись танцем, розвалився на канапі і сопв наче кабан у спеку.

— Маю одну просьбу, — говорив Дзюса — до вельможного пана ротмістра...

При слові "ротмістр" Варжицкі підкрутив у гору вуси і, випнувши долішню губу, сказав крізь ніс:

— Говоріть, ну-ну, побачи-

— Маленьке діло, — говорив Дзюса — тутешній "рускі поп" робить нам ріжні пакости. Ось тепер скриває у себе одного молодика, що годиться у рекрути й одну дівчину, піддану пава старости і не хоче пустити її до двора на роботу. Ми вже з ним справилися би, але шельма піп запальчивий. Може підбунтувати мужиків. Прошу пана ротмістра помогти нам військовою асистенцією. Ми надгородимо...

Предложення Варжицкому подобалось.

— Ну, асистенція буде... Але дівчина, коли вона гарна, то вона вже для мене...

— Позвольте, пане ротмістр — запримітив Дзюса — так годі... цебто... староста строгий, своїх прав і привілеїв нарушати не позволить... так уже вам нагода в грошах...

Варжицкі знав, що його кишені порожні, згодився. Прикликав кількох жовнірів, припоясав шаблю і взяв пістолі. Жовніри також зоружились. Вийшли.

В світлиці осталась одна служниця Катруся. Вона догадувалася, що ненависний Дзюса задумує.

— — — — — — —

Дяк Михаловський говорив правду. Того дня був у Бендерівських старенький Ян Городиський, власник Іванівки. Він був потомком давних власників Городища і свояком старости Стецкого. Приязнь його з Бендерівськими завязалась ось як:

Ще за молодих літ вратоване по батьках майно, два села, передав Городиський Стецким а сам пійшов у конфедерати. Вернув ізнеможений, в лахміттю. Хотів почислитися з Стецким і взяти назад від нього свою посілість. Одначе Стец викинув свойого свояка на вулицю...

Бендерівський стрінув Городиського під хвиґурою Богородиці. Сидів, погружений в отупінню. Бендерівський заговорив із ним ласкаво і забрав у свій дім. Доглядав його і поміг йому виздоровіти. Коли Городиський почувся на силах, о. Бендерівський не пожалував йому гроша для процесу. Самособою до процесу не прийшло. Стецкі боявся стратити значіння у шляхти, згодився помиритися з Яном Городиским. За помічю шляхти відступив Городискому хутір Іванівку далеко за лісом. Тут Городиский поселився, оженився з зубожелою шляхтянкою і займався хазяйством.

Цього доброго вчинку ніколи не забув Городиский о. Бендерівському. Вони часто бували один у одного і помагали собі взаїмно. За кілька літ померла жінка Городиского, безпотомно. Тужав за нею, тому не женився вдруге. Побудував на кладовищі; час сходив йому на молитвах. Про Стецких він і чути не хотів. Приятелював іще й з Василем Сокільським, свояком небіжки жінки.

Василь Сокільський був сином уніятського українського священика, круглим сиротою. Городиський заопікувався ним посилав до шкіл. Тому, що був Українцем не мав виглядів ні у військовій службі ні у цивільній. За приміром батька посвятився отже священичому званню, хоч по крепкій будові й високому рості, для нього більше відповідними були мундір і шабля, як підрясник і кропило.

Після скінчення студій жив він при свойому дядькові в Іванівці і помагав йому у хазяйстві. Склалось так, що він паломничав у Почаїв. Там стрінувся з Бендерівськими, що приїхали туди також із дочкою Галею. Коли передше Сокільський з Городиским бував у гостях у Бендерівських, Галя була ще маленькою дівчинкою. Не зважав навіть дуже на неї. А тепер стріча їх була инша: він змужнів, вона доросла дівчина. На її гарненькому личку виступив румянець. Сокільський збентежився, не знає, як і що йому говорити з нею. Не треба зазначувати, що їх серця наповняло одно бажання. Без прелюдій і деклямацій він освідчився Галі.

— Позвольте мені, панно Галечко, називати себе Сокільською?

Дівчина зарумянілася, легко стиснула руку свого поклонника й прошептала:

— Я... так... скажіть мойому батечкові й ненці.

Самособою предложення молодого Сокільського й до того ще свояка Городиского, Бендерівські прийняли.

Городиский сам привіз до Бендерівських Сокільського. Він тепер і одного дня не міг перебути без своєї нареченої. Всі радувались і нараджувались над недалеким весіллям. Коли о. Бендерівський розповів Городискому про свою біду з Дзюсом, Городиский радив справити чимскорше весілля. Тоді — говорив він — покажемо дулю поганцям. А може молодим краще переїхати у Іванівку? Так завтра завтра вибірайтесь до мене. Шельма Дзюса і Стецкі бояться мене.

Під вечір Городиский відїхав до дому. Сокільський остався у Бендерівських. Розмовляли до пізної ночі. Жінки про шлюбне плаття й страви, Сокільський і Ганна перекидалися поглядом і тайком посилали собі поцілуї. Вже хотіли йти спати, як на дворі почувся шелест.

— Хто там так пізно? — спитав крізь вікно священик.

Наче умисне ніч була мрачна й темна. Нічні "лицарі" підійшли під приходство, ніким не запримічені.

Дзюса ужив хитрости. Змінив голос, промовив по вкраїнськи:

— Отче духовний, старий Грицько Куйбіда небезпечно пустіть.

(Дальше буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Осип Назарук.

ЩО ТАКЕ ПАРТІЙНИЙ ПРОМОВЕЦЬ (БЕСІДНИК)?

(Докінчення)

—o—

IV. Суть доброї промови.

В попереднім уступі розібрали ми аналістично, по пунктам — таємницю успіху промови. Одначе навіть найдокладнійше виконаннє всіх згаданих вище вимог лишить по собі у слухачів тільки враженнє втоми.

Чому?

Бо слухач (і читач) органічно відчуває потребу синтези. Сю потребу відчуває кожний без виімку. Вона є для нього при кінці промови тим, чим для мандрівника дах над головою, по довгій цілоденній мандрівці. Промова, се діло, твір, подібний до твору маляря, різьбаря, архитекта — у відношенню до творця. Такий твір мусить мати якусь ціль і якусь основу. Се ми й розглядали досі.

А у відношенню до слухача промовець уже в першій мірі не творець тільки провідник, „чічероне". Він провадить слухача коридорами й кімнатами своєї душі і показує йому ту свою душу, настроєну на певний діяпазон і вдивлену в певну ціль. І як добрий чічероне знає, з якого місця можна найлучше обхопити оком навіть найбільшу будівлю, — так добрий промовець збирає вислід своєї промови в кількох словах, у „шляґвортах", а найрадше в картинах. Така картина, се немов найвища баня (копула) промови — з прапором свого гасла на верху.

В поході століть загирилася прямо безмежна скількість добрих промов великих промовців. Одначе копули (бані) таких промов доволі часто збереглися — так, що мається враженнє, немовби бездонна, каламутна Лета забуття не могла досягнути своїми хвилями блискучої бані святині духа такого промовця! Все одно, чи вона блестить оптимізмом, чи песимізмом. Століття минають як дні, сірі і криваві, ясні і понурі. І хтось колись освітить рефлектором свого духа таку баню, такий „шляґворт" великого творця. І він знов блистить довго-довго.

Мені, як синові плюбейського народа, що „учтою життя не наситився ще", більше подобаються „шляґворти" великих промовців, що походять з народа (хоч опісля й поприпічнали їм королівські ґенеальоґії).

На сю тему написати можнаб інтересну студію. Але я зверну тут увагу на двох промовців сього типу, що вийшли з народа: найбільшого з промовців білої раси, вихованця теслі з малого полєстинського містечка, й одного селянського сина, родом з м. Тускулюм в Італії.

Промови першого належать до найбільше відомих на земній кулі, бо 1. теми їх дотичать проблемів, які обходять кожну людину всіх часів і народів, бо 2. будова його промови надзвичайно прозора й має ті блискучі, синтетичні закінчення: ба ні, яких не потрафили сплюганити навіть — його найбільш фанатичні визнанці.

Маю на думці загально відомі притчі Ісуса. Річ ясна, що се тільки частинки його промов, записані около 100 літ по його мученицькій смерти. Я вже давно не читав у св. Письмі притч Ісуса. Здається, в останнє перед 20 літами. А все таки вони стоять переді мною, як зразки промов. Візьмім нпр. притчу про рівну платню за працю у винниці трем ґрупам людей: тим, що працювали від рана, від полудня і від вечера до ночі. Дві перші ґрупи обурювалися на се, що одержали рівну платню з третьою, а перша ґрупа обурювалася і в порівнанню з другою. Але хазяїн відповів їм: яка тут кривда? Чи не заплатив я вам за цілий день праці?

Ясно, що сей приклад мусів бути притичений до якоїсь більшої промови про зависть, як і богато инших притч Ісуса. Се тільки фрагмент, уривок промови, який дійшов до тих, що писали Євангелія. Але який се фрагмент! Він такий синтетичний, такий конкретний, так прозоро просто збудований, і що найважнійше: такий зрозумілий, що на вічні часи остане в памяти людей. Сему прикладові можна богато закинути — але тільки тоді коли розбиратимемо його без огляду на цілість, якій він дає синтезу. Се зовсім те саме, як би хто зняв баню з церкви св. Софії, поставив її на землі й хотів критикувати. Тимчасом вона не призначена на те, щоби стояти на землі, тільки на церкві.

Таким чином синтеза промови се найважнійша річ, се її суть. І чим синтеза конкретнійша, тим вона глибше й трівкійше вбивається в память слухачів і переходить з покоління в поколінне. (Порівнай притчу гетьмана Богдана про хозяйського сина й вужа, якою він перед послами польського короля схарактеризував усе відношенне українського народу до Польщі! Порівнай також (приписану гетьманові Мазепі) притчову пісню про чайку, що вивела діток при битій дорозі і т. д.).

Другий промовець з народа, якого варто знати, а який мало відомий тому, бо він стояв на ґрунті чисто національнім, а не універсальнім — се Като (Маркус, Порціюс, Пріскус, „Цензоріюс" або „Маіор"). Син селянина з Тускулюм, жив на селі, довго служив при війску, потому вчився на промовця й занявся політикою. Заснув у глибокій старости, а здоров був до самої смерти. Се промовець немов спеціяльно сотворений на зразок для промовців політичних партій українського сільського народа: простий і скромний у своїх виводах, дивно витревалий у пропаґованню своєї думки, такий завзятий і неуступчивий, що мав „тільки" сорок політичних процесів, з якими проти нього виступали то урядові кола, то особисті противники. Але той старий мужицький промовець, що не перестав бути мужиком навіть ставши консулем великої римської держави, такий був чистий у своїй душі, що ні в однім судовім спорі не програв своєї справи. Як представник здорового селянства, виступав проти всяких чужинецьких впливів. Називали його консерватистом. Але неслушно. Бо він на старі літа взявся сам до науки грецької мови. І був він властиво противний тільки розкладовим новаторствам! Ще за часів Ціцерона відомих було коло 150 промов Катона — опісля вони загирилися так, що до наших часів дійшли тільки уривки. Але і з сих уривків можна сотворити дорогоцінний систем, якраз для нас підхожий. У инших народів є вже цілі томи студій про сього інтересного діяча й промовця, що будував державну силу старого Риму на мужицькій тугости й господарности, винищуючи безпощадно корупцію, лихварство й люксус.

Нас інтересує тут сей промовець передівсім як зразок синтетика. І то не такого синтетика, що грається гарною грою слів чи навіть понять. Ні. Се практичний, по мужицькому практичний синтетик великих державних думок. Майже пів століття виголошував він свої прості, але ясні, розумні та здорові (для свого народа) промови — і кожну зі своїх промов кінчив відомим окликом рефреном: „Цетерум ценсео, Картаґінем делендам ессе!" (Зрештою думаю, що Картаґен мусимо знищити!) Сей оклик синтез арґументував він близько 50 літ на базарах Риму і в римськім сенаті, арґументував скрізь і при кожній нагоді, аж поки на його очах не виросло ціле покаліннє, що вродилося й виросло в атмосфері, викликаній і піддержуваній здоровим духом того великого державного мужа. Сей вічний синтез рефрен своїх політичних промов ілюстрував той старий мужик в консульській тозі, щоби се гасло як найглибше вбити в память молоді свого народа: показував галузку зі свіжими овочами брескині й говорив: Памятайте, як мало часу потреба, щоби сі овочі, на яких ще пух не стертий, діісталися з Картаґену до Риму!

Таким чином звертав образово-картинно увагу свого народу на близкість смертельної небезпеки.

І повторяв се гасло також тоді, коли наняті картаґенські полки нищили нутро Італії та заганялись навіть на мури Риму.

Не дожив старий консуль здійснення своєї мрії: помер на три роки скорше. Але ті, що виросли в атмосфері його духа, виконали його думку: знищили Картаґен і сим уратували життє не тільки Риму, але цілої европейської культури — перед заливом її мутною фінікійською хвилею гандлярів, які нічого не творили, тільки всім торгували, безумовно — всім!

В офіціяльних історіях читаємо, що Картаґен, як головний центр торговлі, знищений був Римлянами на домаганнє великих римських купців з конкуренційної заздрости. Се така сама „правда", як инші „правди" всяких офіціяльних історій. Великі римськи купці могли тягнути більше баришів якраз з істнуючих картаґенських фірм, які мали так наладнані торговельні взаємини, як римські купці ваагалі неспосібні були наладнати їх. І се вони добре розуміли. Картаґен був знищений по заповіту найбільшого ворога всяких лихварів і паразитів, що золотом і корупцією затроювали душу всіх народів — по заповіту старого Катона, олицетворенне старого селянства, того, що продукує брескині, хліб і всякі инші овочі, того, що удержує всі держави і всіх ґалапасів! До того здорового римського селянства говорив старий Катон, — його молоді показував овочі з нестертим пухом... Знищив Картаґен — Сціпіон, якому даремно хотіли його вороги доказати, що він був „перекуплений"

Для нас річ ясна, що благородний Сціпіон, якого найблизші родичі погибли в битвах з картаґенською платною солдатескою, не задля грошей римських торговців здабував кровю свого народа дім за домом великого 700,000 міста! Там гинула римська молодь за ідею, котру ще її батькам довго проповідував старий мужицький промовець Катон, якого й вона сама знала і чула.

На прикладі Кантона бачимо, як цілі народи живуть не тільки хлібом, але й словом, — хоч би се слово накликувало й до руйнования.

Коли з сьої точки погляду подивимося на загал наших партійних промовців, то побачимо таку картину: загал українських партійних промовців се люде з хаосом в головах, у яких пливуть охлапи, шматки чужих світоглядів, органічно противних нашому народови в його розвою. „Виховуваннє" загалу наших партійних промовців відбувається переважно так: Молодий студент перечитає кілька чужих брошур, які чистий припадок впхав йому в руки, і так „заосмотрений" вступає в публичне життє, в партійну і державну діяльність. Партія не може йому дати навіть теоритичної підготовки, бо за виімком охлапів чужих теорій, абсолютно непригожих до наших відносин, сама не має нічого. Наступає важка боротьба в души молодого чоловіка: він довго не знає, що з ним діється й чому він незадоволений, кидається на всі боки і кінчить або на цілковитій непродуктивности (99 процент інтеліґентів), або на вічнім занепокоєнню, що і як робити, щоби не попасти в конфлікт з ідеалом „поступу"... Притім сей „ідеал" все лежить десь поза ними, не в них самих. Кожне їх слово, кожна думка звязані чужим шнуром. Коли виступає такий промовець „од імени партії", то не маєте враження, що се говорить самостійний чоловік звласним виробленим світоглядом, тільки що се щось видушує з себе жалю гідне єство, яке можна збити з толку одною вісткою, що ось у Франції або в Німеччині анальоґічна ґрупа зробила не так, як він радить робити... Про якусь синтетичність у таких людців — шкода й говорити. Вони не мають поняття про свій власний народ і його потреби та інтереси, але хочуть йому доконче прищіпити те, що вичитали в чужих брошурах, як мали 18 літ життя, оскільки нові депеші не донесуть, що таких експериментів уже не роблять анальоґічні ґрупи в Німеччині або у Франції (Анґлія се все — заморський край і звичайно „не рахується").

Хто хоче переконатися, що се так, а не инакше, нехай перестудіює нпр. резолюції якоїсь одної партії (закордонні або не закордонні) нпр. за останній рік. Розуміється, треба згори відкинути резолюції, яких автори ухвалювали їх під впливом остраху про се, що їстимуть незабаром.

Завданнє сьої статті було, ствердити, як є, і показати в головних рисах, як повинно бути. Думаю, що навіть серед наших важких обставин всі наші партії мають змогу старатися в меншій або більшій мірі, змінити тип партійного промовця на такий, який знавби свій народ і знавби, чого хоче сам і його партія, ґрупа, чи церква.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

АФОРИЗМИ

Хто у злиднях і у горю
Всім нещасним помагає,
Всім жадним, усім голодним
Хліб і слово розділяє, —
Цей, значить є — добрий.

Для добра лиш, не для слави
Свого „Я", бач, відректися,
І єством своїм, майном всім
Всему світови служити —
Це значить — посвята.

Принести все у посвяті
Найдорожче, що лиш маєш:
Своє серце й усю душу,
Свою славу, честь, пошану —
Це, значить — любити.

Із любови все зносити:
Всі знущання, сміх, наругу,
За зле добрим лиш платити,
За ненависть, лиш любити —
Це — великим бути.

Щоб вперед йти усе сміло,
В зіпсуттю і гнилі світа,
Свободи стяг і любови,
У руках все гордих мати —
Це — сильним є бути.

Бійск, Сибір, 1919.

П. Ковальчик.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370 повідомляє, що мітинґ відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 18. падолиста в церковній гали під ч. 127 Парк ул. На порядку нарад є звичайні справи до полагодження. Проситься явитись на означений час. — М. Довгий, предс.; Н. Хабінець, секр.

ВЕСТ ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62 — повідомляє, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 18. листопада. Проситься всіх членів прийти і виповнити свої вкладки і кари. Є богато справ до полагодження. Делеґат буде здавати звіт зі зїзду і буде вибір уряду на 1924 рік. Кождий член повинен привести з собою нового члена, бо принимаєсь тепер без вступного до У. Н. Союза. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — Н. Вовк, пр.; В. Бідей, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Івана Франка, від. 269 повідомляє усіх членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 18. падолиста. Проситься усіх членів щоби явились бо є важні справи до полагодження і буде вибір нового уряду. Проситься привести зі собою пару нових членів, таксамо і дітей, бо тепер добра нагода забезпечитися. Неявившийся член заплатить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — В. Швець, предс.; Т. Кущий, секр.

БРІДЖПОРТ, ПА. Отсим повідомляється всіх членів бр. св. Михаїла, від. 15, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 18. падолиста під ч. 127 Пята ул. На мітинґу обовязково всі члени повинні явитися, бо суть важні справи до полагодження як також вибір нового уряду. — В. Пухта, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів тов. Тараса Шевченка, від. 42, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 18. падолиста о год. 2.30 пополудни в льокали Укр. Нар. Дому під ч. 237 Гоп Евню. Проситься всіх членів прибути на мітинґ бо суть важні справи до полагодження. Рівнож упрашається довгуючих членів прибути на мітинґ і вирівнати свої залеглости. В противнім разі будуть суспендовані. — Т. Мухний, предс.; О. Свитак, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59 повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться в суботу, 17. падолиста о годині 7.30. Кождий член має бути на мітинґу бо суть важні справи до полагодження. Обовязком кождого члена привести на мітинґ хоть по одному новому членови, бо принимаєсь без вступного до У. Н. Союза і до товариства. Тож користайте з нагоди. — В. Венґринович, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".